

Københavns Universitets bestyrelse

SAGSNOTAT

27. NOVEMBER 2018

Vedr. Baggrundsnotat vedr. uddannelsesportefølje**UDDANNELSESSERVICE****Sagsbehandler** Københavns Universitet**STRATEGI & POLITIK**

Til at understøtte bestyrelsens drøftelse af ”Uddannelsesportefølje” omhandler dette notat dels:

FRUE PLADS 4

1168 KØBENHAVN K

1. Historik og kort indføring i universitetets governance og formelle kvalitetssikringsprocedurer særligt inden for disse områder:
 - *Optag*, herunder 6.0 kravet og kvotefastsættelser
 - *Dimensionering* af uddannelser
 - *Kapacitetsfastlæggelse* af enkelte uddannelser

MOB 28752881

petb@adm.ku.dk

Dels:

REF: PETB

2. En gennemgang af de vedlagte bilag:
 - a. Oversigt over kapacitet, optag og adgangskvotient for BA uddannelser
 - b. Tabelforklaring til bilag a
 - c. Oversigt over gældende dimensionering på Københavns Universitet
 - d. Oversigt over lukkede uddannelser på KU (siden september 2007)
 - e. Oversigt over nye uddannelser på KU (siden september 2007)

Ad 1: historik og nuværende governance

På KU er ansvaret i dag for den strategiske udvikling og drift af uddannelser og uddannelsesudviklingen primært forankret på fakulteterne. Fra centralt hold understøttes disse processer særligt via prodekaner/studerende i Københavns Universitets Uddannelsesstrategiske Råd (KUUR) og studiecheferne i SAK (Det Studieadministrative Koordineringsforum). Samt via den løbende dialog med fakulteterne.

Fra centralt hold har rektoratet i 2014 indført fx 6.0 kravet ved optag til universitetets bacheloruddannelser. Da større ændringer i

optagelsessystemet skal varsles, er 6.0 kravet først effektueret fra årets optag. Samtidig er KU ved at omlægge kvote 2, således at ansøgere i kvote 2 kan undtages 6.0 kravet.

6.0 kravet har primært til hensigt at mindske frafald. KU's egne analyser viste, at frafaldet blandt optagne med kvotient under 6.0 var markant højere end optagne med over 6.0 (populationen var det samlede optag i både kvote 1 og 2). En kommende forventet ændring af kvote 2 skal sikre, at dygtige studerende med andre kvalifikationer også kan optages.

Rektoratets aktive påvirkning af kapacitet og dimensionering på uddannelsesområdet har indtil nu været begrænset.

Governance om kvalitetssikring af uddannelser

Centrale processer på uddannelsesområdet er omfattet af KU's interne kvalitetssikringssystem.

Der har altid været kvalitetssikring af uddannelser på KU. Fx gennem den eksterne censur, studieordningsarbejdet, studienævnets arbejde og de løbende undervisnings/kursusevalueringer. Dette gælder fortsat.

I 2007 blev Akkrediteringsinstitutionen oprettet og krav om akkreditering af hver enkelt uddannelse indført. Det medførte, at kvalitetssikringen blev langt mere systematisk og formaliseret. Hvilket afspejler sig i KU's interne kvalitetssikringssystem, der blev etableret i 2014 som en direkte konsekvens af overgangen til institutionsakkreditering. KU forventer at opnå en institutionsakkreditering i juni 2019.

Den løbende kvalitetssikring af KU's uddannelser foretages jf. retningslinjer og procedurer i KU's kvalitetssikringssystem. Særligt kan fremhæves undervisnings-/kursusevalueringer, årlige uddannelsesredegørelser, seksårige uddannelsesevalueringer og Dekanernes årlige Afrapporteringer om Uddannelseskvalitet (DAU) til rektor.

Oprettelse, lukning og sammenlægning af uddannelser på KU

Som en yderligere del af kvalitetssikringssystemet har KU systematiseret, hvorledes nye uddannelser oprettes, sammenlægges eller lukkes.

Rektor skal godkende ansøgninger om nye uddannelser. Rektor rådgives inden da af Københavns Universitets Uddannelsesstrategiske Råd (KUUR), direktionen (DIR) og Ledelsesteam (LT). Tilsvarende gælder for rektors godkendelse af lukning og sammenlægning af uddannelser.

Efter ministeriets godkendelse om ny uddannelse orienteres bestyrelsen herom. Bestyrelsen orienteres desuden om rektors godkendelse af lukning og sammenlægning af uddannelser.

Der er udarbejdet en række procedurer for oprettelse af nye uddannelser:

- Procedure for rektors godkendelse af oprettelse af nye uddannelser (inkl. fakultetstjekliste for udvikling af nye uddannelser). Proceduren tager afsæt i kravene for prækvalifikation (ministeriets relevansvurdering baseret på et sandsynliggjort behov på arbejdsmarkedet) af uddannelser og indeholder bl.a. krav til overvejelse om titel.
- Det fremgår desuden af KU's kvalitetssikringspolitik pkt. 1.2.e vedr. Procedure for udvikling af nye uddannelser, at:

”Fakulteterne skal have en procedure for udvikling af nye uddannelser. Proceduren skal beskrive, hvordan fakultetet sikrer, at aftagere og andre interessenter løbende inddrages i udviklingsprocessen. Proceduren skal samtidig sikre, at ledelsen inddrages i beslutning om udvikling af uddannelser. Fakultetet skal fastsætte målbare standarder for kvalitet, dvs. hvilke krav til uddannelsen skal leve op til, for at fakultetet kan godkende et uddannelsesforslag. I forbindelse med udvikling af en ny uddannelse skal fakulteterne udarbejde en kompetencematrix og en forskningsmatrix for uddannelsen.”

Fakultetsprocedurerne skal imødekomme, at ideer til nye uddannelser både kan opstå i fagmiljøer, hos fakultetsledelsen og hos aftagerne.

KU-procedurer for lukning og sammenlægning af uddannelser fremgår af:

- Procedure for rektors godkendelse af lukning og sammenlægning af eksisterende uddannelser
- Retningslinjer for lukning og sammenlægning af uddannelser

Et samlet overblik over KU's kvalitetssikringspolitik og system er tilgængelige på <https://uddannelseskvalitet.ku.dk/kvalitetssikring/>

Kapacitetsfastsættelse på BA-optag

Optaget til KU's BA-uddannelser er forankret centralt på KU i Uddannelsesservice (US).

Den konkrete kapacitet på de enkelte BA uddannelser fastættes lokalt på fakulteterne ud fra lokalt fastsatte kriterier (fx. underviserkapacitet, fysiske rammer, forventet søgning, beskæftigelse, ministeriel dimensionering mv.)

Hvert år i februar beder US fakulteterne indmelde optagelseskapacitet for deres BA-uddannelser. Fakulteterne har 1-2 måneder til at indmelde kapaciteten til US. Fakulteterne har egen interne procedurer og sagsgange for hvordan de fastsætter kapaciteten på den enkelte BA uddannelser.

I forbindelse med BA-optagelsen opererer US/KU med en optagelseskapacitet, der er lig med den reale kapacitet plus en buffer. Uddannelser, som ikke er dimensioneret, skal både indmelde en real kapacitet og en buffer. Mens uddannelser, der er dimensioneret, kun skal indmelde en buffer.

Kapacitetsfastsættelse på KA-optag

SIDE 4 AF 6

Ansvar for optaget til KA uddannelser ligger på fakulteterne. Den konkrete kapacitet på de enkelte KA uddannelser fastættes – som for BA uddannelser – lokalt på fakulteterne ud fra lokalt fastsatte kriterier (fx. underviserkapacitet, fysiske rammer, forventet søgning, beskæftigelse, ministeriel dimensionering mv.).

Dimensionering af uddannelser

Der er grundlæggende tre forskellige typer af dimensionering.

Dimensionering ud fra samfundsøkonomiske hensyn. Her er tale om dimensionering af medicin-, tandlæge- og dyrlægeuddannelserne.

Dimensioneringen udmeldes på de årlige finanslove. Denne form for dimensionering har været brugt af ministeriet siden 1977, da adgangsbegrænsning til universitetsuddannelserne blev indført.

Den ledighedsbestemte dimensionering, der blev indført i 2014. Her fastsætter ministeriet på baggrund af dimittendledighedstal et maksimumsoptag på uddannelser, der har en systematisk og markant overledighed. Forstået som uddannelser, hvor en dimittendårgang har mindst 2 procentpoint højere ledighed end gennemsnittet for de videregående uddannelser samlet set. Ved systematisk overledighed forstås, at mindst 70 pct. af de seneste (op til) 10 dimittendårgange har markant overledighed. Dimensioneringen koordineres fra centralt hold, således at lofterne overholdes på uddannelserne. Der er mulighed for fleksibelt at flytte rundt på uudnyttede pladser mellem de dimensionerede uddannelser.

Egen dimensionering. Her fastsætter universiteterne af egen drift en dimensionering på udvalgte uddannelser. Hensynet er primært at undgå en fremtidig ledighedsbestemt dimensionering.

Ad. 2. Gennemgang af de vedlagte bilag

Bilag a og b (b: tabelforklaring) er en oversigt over KU's 70 bacheloruddannelser. Oversigten er fordelt på fakultet og på uddannelse. Oversigten viser uddannelsens kapacitet plus buffer, optag pr. 28. juli og 1. september. Samt antallet af aktive studerende pr. 1. oktober.

Der er angivet differencen mellem den indmeldte kapacitet og 1. oktober tallet. På KU-niveau er differencen samlet set 274 færre aktive studerende pr. 1/10 end kapaciteten på uddannelserne. Differencen dækker over store udsving fra 34 optagne *over* kapaciteten til et optag på 35 *under* kapaciteten. På 6 uddannelser svarer optaget til kapaciteten.

27 uddannelser angiver ”Alle optaget, ledige pladser”, hvilket er en markant stigning siden 2017, hvor kun 16 uddannelser var omfattet. Det er særligt HUM og SCIENCE, der har mange uddannelser med ledige pladser. En

primær forklaring er 6.0 kravet. De tidligere år har KU fyldt op med ansøgere med gennemsnit under 6.0. I 2017 optog KU 768 ansøgere – svarende til ca. 10 pct. af det samlede optag – med et gennemsnit under 6.0.

43 uddannelser har en adgangskvotient. I 2017 var det 58 uddannelser, der havde adgangskvotient. 6.0 er igen den primære forklaring jf. ovenstående.

På 11 af de 43 uddannelser er adgangskvotienten 10.0 eller derover. Særligt på SUND og SAMF er der høje adgangskvotienter.

13 uddannelser eller ca. hver femte BA-uddannelse på KU har 30 eller færre aktive studerende pr. 1. oktober. Der er dermed relativt små uddannelser.

Bilag c viser den gældende dimensionering af KU's uddannelser som følge af den ledighedsbestemte dimensioneringsmodel som er forankret i ministeriet. Lofterne angiver det maksimumsoptag (målt pr. 1/10), som den enkelte uddannelse må have. Det fremgår, at ministeriet har fremskrevet indtil 2023.

På KU er hovedparten af BA og KA-uddannelser på HUM omfattet af dimensionering. Samt enkelte uddannelser på de øvrige fakulteter. Det samlede loft i 2018 på BA-uddannelser udgør i alt 3.724 pladser svarende til over halvdelen af kapaciteten på KU's BA-uddannelser (6.849 eksklusiv buffer).

KU har fleksible muligheder for at flytte rundt på de dimensionerede pladser mellem dimensionerede uddannelser, så længe lofterne på institutionsniveau ikke overskrides. Ministeriet ser på bachelor og kandidatuddannelser separat. Overflytning af pladser foregår primært inden for fakultetet af fakultetet selv. US koordinerer samlet i forhold til ministeriet, herunder sikrer, at de samlede lofter på BA og KA ikke overskrides.

Særligt bemærkes, at JUR valgte at selvdimensionere med 20 pladser i 2015. Årsagen var at jura på daværende tidspunkt kunne risikere at blive udtaget til dimensionering nogle år ud i fremtiden.

Generelt bemærkes, at dimensionering medfører færre uddannelsesindtægter, der naturligt medfører, at fakulteterne må overveje de enkelte uddannelsers økonomiske bæredygtighed. Dette gælder særligt HUM, der har mange dimensionerede uddannelser og mange små uddannelser.

Bilag d og e er oversigter over antallet af lukkede og nye uddannelser på KU siden 2007, hvor uddannelsesakkreditering blev indført. KU har i perioden oprettet 41 nye uddannelser og lukket 55. KU har netop fået prækvalificeret 4 nye uddannelser (angivet med *kursiv* nederst i bilag e). Disse kan nu udbydes med studiestart til september 2019, dog under forudsætning af, at KU opnår en positiv institutionsakkreditering til juni 2019, hvilket KU afgjort forventer.

KU har dermed *ikke* haft en vækst i det samlede antal uddannelser. Idet KU har 14 færre uddannelser i 2018 sammenlignet med 2007. Det bemærkes, at flere af de nye uddannelser på HUM er sammenlagte uddannelser med bredere indgange – fx KA i ”Mellemøstens sprog og kultur”, der tidligere var fire selvstændige KA-uddannelser. De faglige miljøer er typisk bevaret.

Sammenlægningen på HUM er en konsekvens af dels HUM tilpasningsplan af fakultetets uddannelsesportefølje som følge af dimensionering, der har reduceret fakultetets uddannelsesindtægter. Sammenlægningen skal også ses ud fra faglige hensyn, hvor bredere indgange med mulighed for specialiseringer kan understøtte et fagligt funderet uddannelsesmiljø.